

Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Черкаській області

Соціально-трудові відносини та оплата праці Черкаської області

Статистичний збірник

м. Черкаси
2018

Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Черкаській області

вул. Остафія Дашковича, 39, м. Черкаси, 18001, Україна
телефон : (0472) 36-16-75
електронна пошта: gustat@ck.ukrstat.gov.ua
веб-сайт: www.ck.ukrstat.gov.ua

За редакцією М.Г. Литвина
Відповідальна за випуск А.В. Бабич

До збірника увійшли матеріали, що відображають кількісні та якісні характеристики найманих працівників та основні тенденції, які відбулись у сфері соціально-трудова відносин у 2017 році порівняно з минулими роками.

Збірник розрахований на фахівців, які займаються розробкою та моніторингом соціальної політики, науковців, а також може бути корисним студентам вищих навчальних закладів.

Розповсюдження статистичних видань

- адреса: вул. О.Дашковича, 39, кімн. 702, м. Черкаси, 18001, Україна
- телефон: (0472) 33-89-59, 33-89-72
- факс: (0472) 33-89-75
- електронна пошта: gustat@ck.ukrstat.gov.ua

© Головне управління статистики у Черкаській області, 2018
Некомерційне тиражування та поширення дозволяється з посиланням на джерело

ПЕРЕДМОВА

До збірника увійшли матеріали, що відображають кількісні та якісні характеристики найманої праці на підприємствах, установах, організаціях (далі – підприємствах) та основні тенденції, які спостерігалися у сфері соціально-трудових відносин у 2017 році порівняно з минулими роками.

Наведена у збірнику інформація базується на системі показників державних статистичних спостережень підприємств із питань статистики праці, також використані адміністративні дані державної служби зайнятості.

Інформація систематизована за тематикою та розміщується в 8 розділах. Зокрема, наведено дані щодо зареєстрованого безробіття та кількості вакансій, мобільності робочої сили, розміру номінальної та індексу реальної заробітної плати, стану її виплати, неповної зайнятості, ефективності використання робочого часу, умов праці а також колективного-договірного регулювання соціально-трудових відносин.

Інформація представлена за видами економічної діяльності та містами і районами, а також за статтю та окремими соціальними групами.

Публікація містить аналітичний огляд за основними напрямками статистики праці, методологічні роз'яснення щодо джерел та системи збору інформації, порядку формування показників, їх обчислення та характеристик надійності.

Окремі явища проілюстровані діаграмами, які надають уявлення щодо сучасних тенденцій в економіці Черкащини.

Сподіваємося, що збірник зацікавить фахівців державних органів, профспілок, наукових установ і організацій, інших користувачів, які займаються питаннями розробки соціальної політики та проблемами ринку праці.

У розділі «Окремі зіставлення між регіонами України» інформація за 2014–2017 роки наведена без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, а починаючи з 2015 року – також без урахування тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

СКОРОЧЕННЯ У ЗБІРНИКУ

% – відсоток	п.р. – поточний рік
в.п. – відсотковий пункт	р. – рік
год – година	рр. – роки
грн – гривня	стор. – сторінка
люд.год – людино-година	табл. – таблиця
млн. – мільйон	тис. – тисяча
од – одиниця	у т.ч. – у тому числі

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ У ЗБІРНИКУ

Тире (–)	– явища не було
Крапки (...)	– відомості відсутні
Дві крапки (:)	– дані не наведені через високий рівень коефіцієнта варіацій
Нуль (0; 0,0)	– явища відбулися, але у вимірах, менших за ті, що можуть бути виражені використаними у таблиці розрядами
Символ (×) “з них”, “у тому числі”	– заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу – означає, що наведено не всі доданки загальної суми. Мають місце випадки, коли наведено всі доданки загальної суми, а при округленні сума складових не дорівнює підсумку

Примітка. У деяких випадках незначні розбіжності між підсумком та сумою складових частин пояснюються округленням даних.

ЗМІСТ

	Стор.
Передмова	3
Скорочення у збірнику	4
Умовні позначення	4
Стан соціально-трудових відносин на підприємствах та організаціях Черкаської області у 2017 році	10
Розділ 1. Кількість працівників	15
1.1. Середньооблікова кількість штатних працівників за видами економічної діяльності	16
1.2. Середньооблікова кількість штатних працівників за видами економічної діяльності у промисловості	17
1.3. Середньооблікова кількість штатних працівників за статтю та за видами економічної діяльності.....	18
1.4. Середньооблікова кількість штатних працівників за статтю та за видами економічної діяльності у промисловості.....	19
1.5. Середньооблікова кількість штатних працівників по містах та районах	20
1.6. Середньооблікова кількість штатних працівників по містах та районах у 2017 році (діаграма)	21
1.7. Кількість працівників за джерелами фінансування та видами економічної діяльності у 2017 році	22
1.8. Кількість працівників за формами зайнятості та видами економічної діяльності у 2017 році	23
1.9. Кількість працівників за формами зайнятості та видами економічної діяльності у промисловості у 2017 році	24
Розділ 2. Мобільність робочої сили на ринку праці	25
2.1. Рух працівників за видами економічної діяльності	26
2.2. Рух працівників за видами економічної діяльності у промисловості	27
2.3. Рух працівників по містах та районах	28
2.4. Рівень прийому та вибуття працівників за видами економічної діяльності	29
2.5. Рівень прийому та вибуття працівників за окремими видами економічної діяльності у 2017 році (діаграма)	30
2.6. Рівень прийому та вибуття працівників за видами економічної діяльності у промисловості	31
2.7. Рівень прийому та вибуття працівників по містах та районах	32
2.8. Звільнення працівників за причинами та видами економічної діяльності у 2017 році.....	33
2.9. Звільнення працівників за причинами та видами економічної діяльності у промисловості у 2017 році	34
2.10. Кількість зареєстрованих безробітних та кількість вакансій по міських та районних центрах зайнятості	35
2.11. Тривалість зареєстрованого безробіття по міських та районних центрах зайнятості у 2017 році	36
2.12. Кількість зареєстрованих безробітних та кількість вакансій за професійними групами.....	37
2.13. Кількість зареєстрованих безробітних та кількість вакансій за видами економічної діяльності	38

Розділ 3. Використання робочого часу та неповна зайнятість.....	41
3.1. Використання робочого часу працівників за видами економічної діяльності у 2017 році	42
3.2. Використання робочого часу працівників за видами економічної діяльності у промисловості у 2017 році	43
3.3. Кількість працівників, які перебували в умовах вимушеної неповної зайнятості, за видами економічної діяльності у 2017 році	44
3.4. Кількість працівників, які перебували в умовах вимушеної неповної зайнятості, за видами економічної діяльності у промисловості у 2017 році.....	45
3.5. Рівень вимушеної неповної зайнятості за видами економічної діяльності у 2017 році	46
3.6. Рівень вимушеної неповної зайнятості за видами економічної діяльності у промисловості у 2017 році	47
Розділ 4. Заробітна плата працівників	49
4.1. Номінальна та реальна заробітна плата	50
4.2. Реальна заробітна плата	51
4.3. Динаміка номінальної заробітної плати у 2016-2017 роках (діаграма).....	52
4.4. Динаміка реальної заробітної плати у 2016-2017 роках (діаграма).....	52
4.5. Середньомісячна заробітна плата за видами економічної діяльності.....	53
4.6. Середньомісячна заробітна плата за видами економічної діяльності у промисловості	54
4.7. Середньомісячна заробітна плата по містах та районах	55
4.8. Середньомісячна заробітна плата штатних працівників за видами економічної діяльності у 2017 році	56
4.9. Середньомісячна заробітна плата штатних працівників за видами економічної діяльності у 2017 році (діаграма)	57
4.10. Співвідношення заробітної плати штатних працівників та мінімальної заробітної плати (3200) за видами економічної діяльності у грудні 2017 року (діаграма).....	58
4.11. Середньомісячна заробітна плата штатних працівників за видами економічної діяльності у промисловості у 2017 році	59
4.12. Середньомісячна заробітна плата штатних працівників по містах та районах у 2017 році	60
4.13. Середньомісячна заробітна плата штатних працівників по містах та районах у 2017 році (діаграма)	61
4.14. Середньомісячна заробітна плата штатних працівників, оплата яких фінансується за рахунок бюджетних коштів, за видами економічної діяльності у 2017 році	62
4.15. Кількість та заробітна плата жінок за видами економічної діяльності у 2017 році	63
4.16. Кількість та заробітна плата жінок за видами економічної діяльності у промисловості у 2017 році	64
4.17. Розподіл кількості штатних працівників за розмірами нарахованої їм заробітної плати та видами економічної діяльності за грудень 2017 року	65
4.18. Динаміка кількості штатних працівників, яким заробітну плату нараховано у межах мінімальної заробітної плати, що діяла у грудні відповідного року (діаграма)	67
4.19. Розподіл кількості штатних працівників за розмірами заробітної плати, нарахованої у грудні 2017 року (діаграма)	67

4.20.	Розподіл кількості штатних працівників за розмірами нарахованої їм заробітної плати та видами економічної діяльності у промисловості у грудні 2017 року	68
4.21.	Структура фонду оплати праці штатних працівників за видами економічної діяльності у 2017 році	70
4.22.	Структура фонду оплати праці штатних працівників за видами економічної діяльності у 2017 році (діаграма).....	71
4.23.	Структура фонду оплати праці штатних працівників за видами економічної діяльності у промисловості у 2017 році	72
4.24.	Середня заробітна плата штатних працівників за видами економічної діяльності у січні-грудні 2017 року	73
4.25.	Середня заробітна плата штатних працівників за видами економічної діяльності у промисловості у січні-грудні 2017 року	75
4.26.	Середньомісячна заробітна плата штатних працівників по містах та районах у січні-грудні 2017 року	77
4.27.	Середня заробітна плата за відпрацьовану годину за видами економічної діяльності у січні-грудні 2017 року	78
4.28.	Середня заробітна плата за оплачену годину за видами економічної діяльності у промисловості у січні-грудні 2017 року	80
Розділ 5. Стан виплати заробітної плати		83
5.1.	Заборгованість із виплати заробітної плати за видами економічної діяльності	84
5.2.	Заборгованість із виплати заробітної плати працівникам по містах та районах	85
5.3.	Структура заборгованості із виплати заробітної плати за категоріями підприємств (діаграма)	86
5.4.	Структура заборгованості із виплати заробітної плати за видами економічної діяльності на 1 січня 2018 року (діаграма)	86
5.5.	Співвідношення суми заборгованості з виплати заробітної плати та фонду оплати праці (діаграма)	87
5.6.	Динаміка кількості працівників економічно активних підприємств, яким не виплачено заробітну плату (діаграма)	87
5.7.	Заборгованість із виплати заробітної плати за видами економічної діяльності на 1 січня 2018 року	88
5.8.	Заборгованість із виплати заробітної плати за видами економічної діяльності у промисловості на 1 січня 2018 року	89
5.9.	Заборгованість із виплати заробітної плати по містах та районах на 1 січня 2018 року	90
5.10.	Заборгованість із виплати заробітної плати працівникам економічно активних підприємств (установ, організацій) за видами економічної діяльності на 1 січня 2018 року	91
5.11.	Заборгованість із виплати заробітної плати працівникам економічно активних підприємств (установ, організацій), за видами економічної діяльності у промисловості на 1 січня 2018 року	92
5.12.	Заборгованість із виплати заробітної плати працівникам економічно активних підприємств (установ, організацій) по містах та районах на 1 січня 2018 року ...	93
5.13.	Кількість працівників економічно активних підприємств (установ, організацій), яким не виплачено заробітну плату, за видами економічної діяльності на 1 січня 2018 року	94
5.14.	Кількість працівників економічно активних підприємств (установ, організацій), яким не виплачено заробітну плату, по містах та районах на 1 січня 2018 року	95
5.15.	Розподіл суми заборгованості із виплати заробітної плати працівників економічно активних підприємств (установ, організацій) за формами	96

	господарювання та видами економічної діяльності на 1 січня 2018 року	
5.16.	Розподіл суми заборгованості із виплати заробітної плати працівників економічно активних підприємств (установ, організацій) за формами господарювання по містах та районах на 1 січня 2018 року	97
5.17.	Заборгованість із соціальних виплат працівникам економічно активних підприємств (установ, організацій) за видами економічної діяльності на 1 січня 2018 року	98
5.18.	Заборгованість із соціальних виплат працівникам економічно активних підприємств (установ, організацій) по містах та районах на 1 січня 2018 року ...	99
5.19.	Заборгованість із виплати заробітної плати працівникам підприємств, які призупинили виробничо-господарську діяльність та перебувають у стадії банкрутства, за видами економічної діяльності на 1 січня 2018 року	100
5.20.	Заборгованість із виплати заробітної плати працівникам підприємств, які призупинили виробничо-господарську діяльність та перебували у стадії банкрутства, по містах та районах на 1 січня 2018 року	101
Розділ 6.	Умови праці	103
6.1.	Динаміка кількості працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці (діаграма).....	104
6.2.	Розподіл за статтю кількості працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці (діаграма)	104
6.3.	Кількість працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, по містах та районах	105
6.4.	Стан умов праці працівників за окремими видами економічної діяльності на 31 грудня 2017 року	106
6.5.	Стан умов праці працівників по містах та районах на 31 грудня 2017 року	108
6.6.	Питома вага працівників, зайнятих на шкідливих умовах праці, по містах та районах на 31 грудня 2017 року (діаграма).....	110
6.7.	Розподіл працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, за окремими видами економічної діяльності на 31 грудня 2018 року (діаграма).....	110
6.8.	Стан умов праці жінок за окремими видами економічної діяльності на 31 грудня 2017 року	111
6.9.	Стан умов праці жінок по містах та районах на 31 грудня 2017 року	113
6.10.	Пільги та компенсації працівникам за роботу зі шкідливими умовами праці за окремими видами економічної діяльності на 31 грудня 2017 року	115
6.11.	Пільги та компенсації працівникам за роботу зі шкідливими умовами праці по містах та районах на 31 грудня 2017 року	117
6.12.	Пільги та компенсації жінкам за роботу зі шкідливими умовами праці за окремими видами економічної діяльності на 31 грудня 2017 року	119
6.13.	Пільги та компенсації жінкам за роботу зі шкідливими умовами праці по містах та районах на 31 грудня 2017 року	121
6.14.	Пенсії на пільгових умовах працівників за окремими видами економічної діяльності на 31 грудня 2017 року	123
6.15.	Пенсії на пільгових умовах працівників за роботу зі шкідливими умовами праці по містах та районах на 31 грудня 2017 року	124
6.16.	Питома вага працівників, які мають право на пенсію на пільгових умовах, по містах та районах на 31 грудня 2017 року	125
6.17.	Кількість працюючих жінок, які мають право на пенсію на пільгових умовах, за окремими видами економічної діяльності на 31 грудня 2017 року	126

Розділ 7. Колективні договори	127
7.1. Динаміка кількості зареєстрованих колективних договорів та питомої ваги працівників, охоплених ними (діаграма)	128
7.2. Кількість працівників, які охоплені колективними договорами (діаграма).....	128
7.3. Стан укладання колективних договорів за видами економічної діяльності станом 31 грудня 2017 року	129
7.4. Стан укладання колективних договорів за видами економічної діяльності у промисловості станом на 31 грудня 2017 року	130
7.5. Розподіл працівників за розмірами мінімальної місячної тарифної ставки, встановленої колективним договором, за видами економічної діяльності станом на 31 грудня 2017 року	131
7.6. Розподіл працівників за розмірами мінімальної місячної тарифної ставки, встановленої колективним договором, за видами економічної діяльності у промисловості станом на 31 грудня 2017 року.....	132
7.7. Розподіл працівників за розмірами мінімальної місячної тарифної ставки, встановленої колективним договором та галузевою угодою, за видами економічної діяльності станом на 31 грудня 2017 року	133
7.8. Розподіл працівників за розмірами мінімальної місячної тарифної ставки, встановленої колективним договором та галузевою угодою, за видами економічної діяльності у промисловості станом на 31 грудня 2017 року.....	134
Розділ 8. Окремі зіставлення за регіонами України	135
8.1. Кількість штатних працівників	136
8.2. Середньомісячна заробітна плата штатних працівників	137
8.3. Сума заборгованості із виплати заробітної плати працівникам.....	138
8.4. Питома вага працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, по регіонах.....	139
8.5. Кількість зареєстрованих колективних договорів по регіонах.....	140
Методологічні пояснення	141

Стан соціально-трудових відносин на підприємствах та організаціях Черкаської області у 2017 році

Середньооблікова кількість штатних працівників підприємств¹ у 2017р. становила 221,6 тис. осіб. Крім того, на умовах зовнішнього сумісництва було зайнято 7,1 тис. осіб, а за цивільно-правовими договорами – 5,5 тис. осіб.

Співвідношення найманих працівників за статтю протягом останніх років залишається сталою: кількість зайнятих жінок перевищує зайнятість чоловіків. У 2017р. кількість жінок складала 121,9 тис. осіб, або 55,0% середньооблікової кількості штатних працівників.

Жіноча праця була більш поширена у поштової та кур'єрській діяльності (91,1% жінок від загальної кількості штатних працівників), у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги (82,2%), текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (78,7%), освіті (78,3%), функціонуванні бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури (73,1%), державному управлінні й обороні; обов'язковому соціальному страхуванні (71,7%), фінансовій і страховій діяльності (70,5%).

Традиційно чоловічими сферами прикладання праці залишаються будівництво (82,0% від загальної кількості штатних працівників), добувна промисловість і розроблення кар'єрів (79,5%), металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування (79,1%), виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань (78,8%), виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (76,0%), транспорт (73,9%).

У більшості видів економічної діяльності це спричинено умовами праці, зокрема заборонаю використання праці жінок на особливо важких та шкідливих роботах. Також чоловіки були зайняті переважно на посадах керівників, а праця жінок більше застосовувалася на посадах службовців і технічного персоналу.

---

¹ Тут і далі у доповіді дані наведено по юридичних особах та відокремлених підрозділах юридичних осіб із кількістю працівників 10 і більше осіб.

Мобільність робочої сили. Динаміка зайнятості працівників формується під впливом руху кадрів, який характеризується рівнем мобільності.

Найбільш високий рівень мобільності у 2017р. спостерігався у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування, виробництві харчових продуктів і напоїв, діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування, оптовій та роздрібній торгівлі; ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів, сільському господарстві, тимчасовому розміщенні й організації харчування, поштовій та кур'єрській діяльності, виготовленні виробів з деревини, виробництві паперу та поліграфічній діяльності, де кількість вибулих і прийнятих перевищувала середньооблікову кількість штатних працівників на 6,9%–35,7%. Також високий коефіцієнт мобільності зафіксований у будівництві (95,1%), у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (90,4%), виробництві електричного устаткування (89,5%).

Серед працівників більш високий рівень мобільності спостерігався у чоловіків. Коефіцієнти обороту робочої сили для чоловіків як за рівнем прийому (40,0%) так і за рівнем звільнення (42,4%) переважали аналогічні показники для жінок (відповідно 23,5% та 23,6%).

Із загальної кількості вибулих переважна більшість працівників (91,1%) залишили робочі місця за власним бажанням. При цьому частка працівників, звільнених у зв'язку зі скороченням штатів, по відношенню до середньооблікової кількості штатних працівників збільшилася порівняно з 2016р. на 0,6 в.п і становила 1,7%.

За адміністративними даними державної служби зайнятості кількість вакансій, заявлених роботодавцями, на кінець 2017р. становила 245 осіб, що на 48,4% менше, ніж на кінець 2016р.

Найбільшою була потреба роботодавців у робітниках з обслуговування, експлуатації та контролювання за роботою технологічного устаткування, складання устаткування та машин (21,2% від загальної кількості вакансій на кінець 2017р.), а найменшою – у технічних службовцях (1,6%).

Упродовж 2017р. кожен працівник у середньому відпрацював 1681 годину, що становило 84,6% табельного фонду робочого часу проти 1658 годин та 82,8% у 2016р.

Використання робочої сили у 2017р. характеризувалося тенденціями щодо скорочення кількості працівників, які перебували в умовах вимушеної неповної зайнятості.

Так, кількість працівників, які знаходились у відпустках без збереження заробітної плати (на період припинення виконання робіт), протягом року зменшилась з 2,8 тис. осіб у I кварталі 2017р. до 1,7 тис. осіб у IV кварталі, а переведених з економічних причин на неповний робочий день (тиждень) – з 6,3 тис. осіб до 6,1 тис. осіб відповідно.

Оплата праці працівників. Важливим аспектом використання робочої сили є оплата її праці. Середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника у 2017р. порівняно з 2016р. зросла на 45,7% і становила 6042 грн.

Індекс реальної заробітної плати в середньому за 2017р. порівняно з 2016р. становив 124,8%.

До видів економічної діяльності з найвищим рівнем оплати праці відносилися працівники фінансових та страхових установ, державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування, а серед промислових видів діяльності – підприємств із виробництва автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів, інших транспортних засобів, виробництва комп'ютерів, електронної та оптичної продукції, виробництва хімічних речовин і хімічної продукції, виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів, де заробітна плата перевищила середній показник по економіці в 1,3–2,5 раза.

Найнижчий рівень заробітної плати спостерігався на підприємствах поштової та кур'єрської діяльності, виробництва електричного устаткування, сфери творчості, мистецтва та розваг і не перевищував 66% від середнього рівня по економіці.

Заробітна плата жінок у середньому по економіці області була на 15,2% нижчою за відповідний показник у чоловіків і становила 5591 грн (у 2016р. – на 18,2% і 3769 грн). Така розбіжність спостерігалась у переважній більшості видів економічної діяльності.

Водночас існує певна варіація гендерної нерівності в оплаті праці залежно від сфери діяльності. Найменша різниця у рівні оплати праці за статтю спостерігалася в таких видах діяльності, як функціонування бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури (1,6%), освіта (1,7%), водопостачання; каналізація, поводження з відходами (4,4%), надання інших видів послуг (5,3%), виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність (5,4%), інформація та телекомунікації (5,5%). Найбільш значна різниця середнього розміру заробітної плати жінок і чоловіків спостерігалась у операціях з нерухомим майном (34,7%), виробництві автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів (30,1%), виробництві комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (29,0%).

Серед 214,3 тис. працівників (обстеженню підлягали підприємства, установи та організації із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб), які у грудні 2017р. відпрацювали 50% і більше робочого часу, 15,0 тис. осіб (7,0%) мали нарахування в межах 3200 грн. (мінімальна заробітна плата, що діяла у грудні 2017р.). Найбільша частка працівників із зазначеними нарахуваннями спостерігалася у видах діяльності з низьким рівнем середньої заробітної плати: поштової та кур'єрській діяльності (кожний другий зайнятий у цьому виді діяльності), діяльності у сфері творчості, мистецтва і розваг (майже кожний третій) та наданні інших видів послуг (майже кожен шостий). Серед працівників, які повністю відпрацювали місячну норму робочого часу (171,9 тис. працюючих), цей показник становив відповідно 4,5 тис. осіб або 2,6%.

Загалом 65,8% працівників отримали заробітну плату, яка не перевищила середній рівень по області (у грудні – 7267 грн). Водночас у кожного шостого працівника заробітна плата була більше 10000 грн. Переважна більшість таких працівників була зайнята у видах діяльності з високим рівнем оплати праці, зокрема у виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (72,6% працівників, яким сплачено 50% і більше робочого часу, встановленого на грудень), виробництві комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (47,6%), державному управлінні й обороні; обов'язковому соціальному страхуванні (45,4%), фінансовій та страховій діяльності (35,8%), виробництві хімічних речовин і хімічної продукції (35,6%), виробництві

автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів (33,5%),

Розподіл працівників за розмірами заробітної плати свідчить про відсутність залежності розміру зарплати від професійно-кваліфікаційного рівня працівників як у видах діяльності з надання послуг, так і у виробництві. Наприклад, в освіті, де працівники мають високий кваліфікаційний та професійний рівень, забезпечений вищою освітою, у грудні 2017р. лише у 12,2% працюючих нарахована заробітна плата перевищувала 10000 грн, в охороні здоров'я – у 7,3%. Водночас серед зайнятих у фінансовій діяльності зазначена категорія складала майже половину (45,4%).

Загальна **сума заборгованості із виплати заробітної плати** за період з початку 2017 року збільшилася в 5,3 раза, або на 89,9 млн.грн, і на 1 січня 2018р. становила 110,9 млн.грн, що дорівнює 6,8% фонду оплати праці, нарахованого за грудень 2017р.

Заборгованість перед працівниками **економічно активних підприємств** за період з початку 2017р. збільшилась в 31,4 раза, або на 91,9 млн.грн, і на 1 січня 2018р. становила 95,0 млн.грн. Серед видів економічної діяльності найвагомніше зростання суми невиплаченої заробітної плати спостерігалось у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції (на 46,2 млн.грн), постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (на 39,0 млн.грн).

У регіональному розрізі найбільше зростання суми заборгованості зафіксовано у містах Черкаси (на 70,0 млн.грн) та Умань (на 3,0 млн.грн).

Кількість працівників, які вчасно не отримали заробітну плату на 1 січня 2018р., становила 7,7 тис. осіб, або 3,5% від середньооблікової кількості штатних працівників, зайнятих в економіці. Кожному із зазначених працівників не виплачено в середньому 12272 грн, що в 1,7 раза перевищує середню заробітну плату за грудень 2017р.

Колективно-договірне регулювання. Основою соціального діалогу на рівні підприємства є колективно-договірне регулювання соціально-трудова відносин.

Станом на 31 грудня 2017р. в області зареєстровано 2,8 тис. колективних договорів. Кількість охоплених ними працівників

становила 180,2 тис. осіб, або 79,9% облікової кількості штатних працівників, що на 3,2 в.п. нижче, ніж у 2016р.

Залежно від виду економічної діяльності спостерігається диференціація рівня охоплення працівників колективними договорами. Так, найбільший відсоток цього показника спостерігався у поштової та кур'єрській діяльності, постачанні електроенергії, газу пари та кондиційованого повітря, охороні здоров'я та наданні соціальної допомоги, освіті, водопостачанні; каналізації, поводженні з відходами, функціонуванні бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури, виробництві комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (більше 95% облікової кількості штатних працівників), а найменшим цей показник був у оптовій та роздрібній торгівлі; ремонті автотранспортних засобів і мотоциклів, будівництві, виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів, фінансовій та страховій діяльності (18,3%–36,9%).